

Аналіз соціально-психологічного анкетування «Ліцей у житті наших дітей», яке проведено у 2023-2024 навчальному році

Актуальність:

Перехід учнів з початкової школи до середньої викликає зростання стресового навантаження як на самих учнів, так і на їхніх батьків. Це пов'язане з появою нового класного керівника, нових вчителів, предметів, кабінетною системою навчання та ще й співпадає з віковими змінами – вступом дитини у підлітковий вік. Учні доводиться вирішувати ряд проблем психологічного і організаційного характеру, а саме:

- Як не загубитись в просторах школи?
- Як розподілити час на перерви і для переходу в інший кабінет, і для відпочинку, і для відвідання їдальні?
- Що робити, коли ображають старшокласники?
- Як впоратись із зростанням кількості уроків, а, отже, і домашніх завдань?
- Як налагодити відносини з різними учителями, пристосуватися до їхніх вимог, методів навчання, а, можливо, і темпераменту?
- Як стати значимою людиною для класного керівника?

Мета анкетування: підвищення ефективності роботи п'ятих класів та їх кураторів шляхом зменшення стресового навантаження, викликаного умовами адаптаційного періоду 5-го класу; дати батькам знання, необхідні для підтримки п'ятикласників в період адаптації до нових умов навчання.

Завдання:

- Вивчити психолого-педагогічні особливості учнів класу:
 - особливі задатки та здібності, рівень інтелекту
 - рівень соціалізації
 - мотиви, інтереси і схильності
 - особливості характеру і поведінки: працелюбність, наполегливість, організованість, самостійність, ставлення до старших, ставлення до однолітків, самооцінка, комунікабельність, звички тощо
 - вихованість – гуманність, чесність, відповідальність, дисциплінованість, принциповість, співчуття, допитливість, естетичні смаки і вподобання, прагнення до фізичної досконалості
 - систему цінностей
- Дослідити особливості функціонування дитячого колективу

- Дослідити особливості виховання учнів в сім'ї, стиль стосунків, ставлення до дитини, спрямованість педагогічних зусиль, переважаючі методи виховного впливу
- Сприяти залученню внутрішніх ресурсів дітей, ресурсу сім'ї, вчительського та учнівського колективів для пом'якшення стресового навантаження, викликаного умовами адаптаційного періоду 5-го класу
- Сприяти узгодженню педагогічних вимог, підходів вчителів, які працюють з класом, класного керівника, батьків

В ліцеї було проведено анкетування, в якому прийняли участь 64 батьків новостворених п'ятих класів.

До анкету ввійшли 25 запитань.

З них:

- 1, 2, 6, 7, 8, 9, 11, 21, 22 – висвітлювали мотивації учнів у навчанні, їхнє ставлення до процесу навчання;
- 3, 5, – характеристика емоційного стану учнів та їх самооцінки
- 21, 22, 25– висвітлювали очікування батьків від навчання, їхнє ставлення до процесу навчання;
- 23, 24– характеристика стану взаємин з викладачами та іншими представниками педагогічного колективу;
- 10 – психологічна атмосфера взаємин в учнівському колективі;
- 4, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20 – сімейний мікроклімат.

МОТИВИ І СТАВЛЕННЯ ДО НАВЧАННЯ

За результатами анкетування, більшість батьків учнів (59 із 64) дали позитивну відповідь, що їхні діти до ліцею ідуть охоче, з радістю, що дає можливість надіятись на наявність у особистості інтересу до навчання, бажання самовдосконалюватися. При цьому, найбільше (59) батьків стверджують що їх діти цілком пристосувалися до нового розпорядку та режиму ліцею, тобто нічого не заважає на сам процес навчання, який приносить задоволення.

Але є така категорія дітей (5 з 64) , яка виявляє занепокоєння, яка ще до цього часу не може пристосуватися до розпорядку та режиму ліцею. Звідси і проблема - є діти які до ліцею ідуть без особливого бажання. Тому треба сумісними зусиллями батьків та педагогічного колективу підвищити інтерес дитини до навчання.

На покращення результатів у навчанні також впливає чинник підготовки до уроку. При опитуванні більшість батьків (33 з 64) зазначили, що діти витрачають 2-3 години на підготовку домашніх завдань. Але виходячи з особливостей кожної людини є діти які

швидше справляються з домашнім завданням (12 з 64), витрачаючи на підготовку 1-2 години, і є такі діти які потребують більше часу (19 з 64) 3-5годин.

Це вагома частка дітей, і на цю ситуацію треба звернути увагу і прийняти конкретні заходи для покращення цього показника. Можливо, покращити організацію часу, допомогти дитині організувати свою роботу так щоб був час і на вивчення нового матеріалу і на відпочинок.

Такі результати підтверджують інші показники відповідей батьків стосовно допомоги при виконанні домашніх завдань. Більшість (45 з 64) дітей іноді шукають допомогу у батьківських порадах, але є невелика кількість (13 з 64) які дуже часто.

Для більш детального вивчення, перед батьками було поставлено питання як їх дитина долає труднощі. З'ясували, що більшість (56) дітей звертаються за допомогою, і тільки 8 з 64 наполегливі в подоланні труднощів.

Нажаль, але за наведеними даними загальна більшість дітей за відповідями їх батьків не реалізують свої здібності, а найстрашніше що навіть і не намагаються. Тому ця категорія учнів також заслуговує увагу зі сторони педагогів, батьків та потребує використання методів індивідуального підходу. Така ситуація потребує вивчення причин відсутності інтересу до навчання цих учнів і прийняттю конкретних заходів.

СТАН ВЗАЄМИН З ВИКЛАДАЧАМИ ТА ІНШИМИ ПРЕДСТАВНИКАМИ ПЕДАГОГІЧНОГО КОЛЕКТИВУ

Відповіді на блок запитань, що висвітлювали цю проблематику, дають можливість зробити висновок, що:

- більшість учнів (263) мають гарні наслідки у навчанні «бо викладачі докладають до цього багато зусиль»;
- великий вплив на рівень засвоєння учнями знань мають: «вміння викладати учителем матеріал в цікавій незвичній формі; настрій викладача; його особистісні характеристики (найважливішими рисами характеру педагога названо: доброту, почуття гумору, професіоналізм, доброзичливість, щирість, вимогливість, справедливість та інші); психологічна атмосфера та дисципліна на уроці;
- переважна більшість учнів (297) вважають себе «об'єктивно оціненими». Проте 89 учнів вважають себе «суб'єктивно» оціненими. Отож, викладачам, можливо більше уваги потрібно приділяти роз'ясненню критеріїв оцінювання та аргументувати оцінку;
- більшість (361) опитаних учнів вважають, що ліцей «дає ґрунтовні знання», сприяє розвитку індивідуальних особливостей (214 учнів). 12 учнів вважають навчання у ліцеї марно витраченим часом;
- стан задоволення взаєминами з педагогами загалом:

Високий: з учителями (198 учнів), з класним керівником, куратором (319 учнів), з педагогом-організатором (311 учнів).

Середній: з учителями (226 учнів), з класним керівником, куратором (108 учнів), з педагогом-організатором (83 учні).

Низький: з учителями (24 учні), з класним керівником, куратором (14 учнів), з педагогом-організатором (10 учнів).

- Більшість учнів (220) після закінчення ліцею будуть часто відвідувати педагогів «бо вони є справжніми друзями і порадниками».

СТАН ВЗАЄМИН В УЧНІВСЬКОМУ КОЛЕКТИВІ

I семестр навчання – це період адаптації дитини у 5-му класі, який є одним із найважчих періодів шкільного життя. Успішність самореалізації підлітків тісно пов'язана із мікрокліматом в учнівському колективі.

Серед опитаних батьків більшість (34 з 64)надали відповіді,що діти не скаржаться на товаришів з класу і не ображається на них. 28 - батьків зазначили, що таке явище буває але рідко. І 2 з 64 батьків відповіли тривожним сигналом, що така ситуація є досить частою.

Наведені дані дають можливість зробити висновки про необхідність активізувати роботу підлітків по самопізнанню, самокорекції, самоусвідомленню, формуванню адекватної самооцінки, комунікативних навичок, вміння раціонально розподіляти час. Досить важливою і ефективною буде також робота по формуванню етико-естетичних етапів підлітків в різних сферах їх життєдіяльності.

СІМЕЙНИЙ МІКРОКЛІМАТ

За даними опитування, блок відповідей на запитання, що висвітлювали рівень задоволення сімейними стосунками, авторитетна роль батьків у навчально-виховному процесі, свідчить:

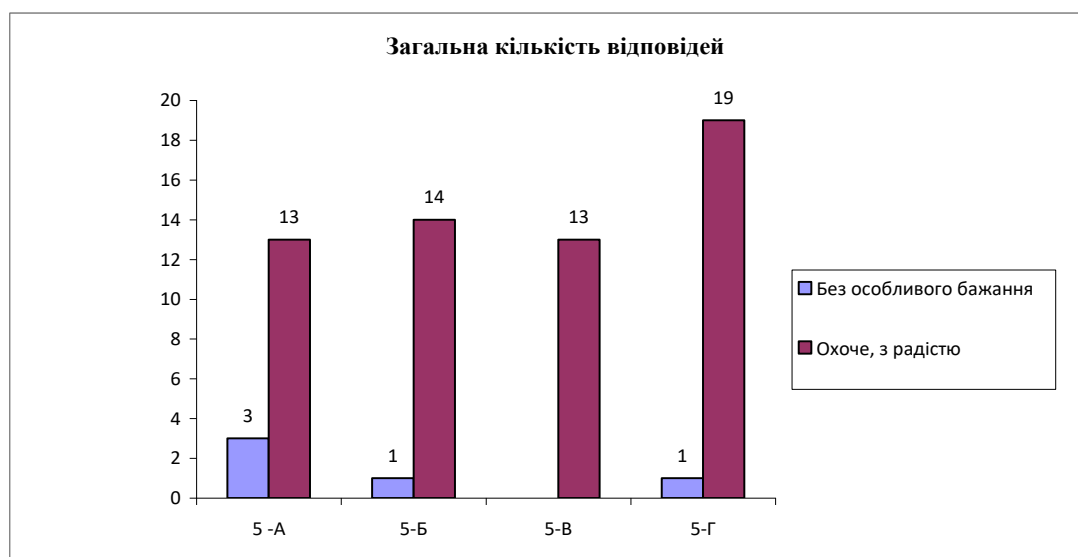
- Переважна більшість (289) ліцеїстів мають гарну думку про своїх батьків, 63 учні вважають їх найкращими в світі, 26 – поважають, 6 учнів вважають своїх батьків справедливими, 4-х ліцеїстів «змій тато», 3-х батьки «не розуміють», 2-х – недооцінюють, 2-х батьки «суворі».
- 210 ліцеїстів вважають, що батьки про них гарної думки, 45 – середньої думки, 43 – не знають точку зору батьків з цього приводу, про 22-х ліцеїстів батьки «поганої думки», лише у 7-х ліцеїстів батьки вважають розумними і лише у 4-х люблять.
- При цьому 273 ліцеїсти бажають щоб їх «майбутня сім'я була схожа на ту, в якій вони живуть», проте 135 ліцеїстів зовсім цього не хочуть, 18 – не знає, не визначилися.
- Переважна більшість опитаних стверджують, що їх точка зору поважається і враховується при вирішенні ряду сімейних проблем;
- При наявності конфліктів у системі стосунків «батьки-діти» більшість ліцеїстів (132) ображаються на батьків, 103 – «замикаються у собі», 80 – «озлоблюються», 34 – «плачуть», 34 – «кричать».

- Зацікавленість станом навчання дітей більше виявляють матері (323), батьки – 164, 29 – близькі родичі. (При цьому більшість опитаних – представляють чоловічу стать і знаходяться вони у віці, коли саме батьки відіграє головну роль у процесі виховання).
- Незадовільний стан навчання, лінощі, брехні, невиконані домашні завдання часто є причиною сімейних сварок та покарань дитини. Самі покарання частіше здійснює мати (210), батько (112).
- Сім'ї ведуть боротьбу зі шкідливими звичками, нецензурною лексикою брехнею, грубістю надмірною грою на комп'ютері.
- Серед рис характеру ліцеїстів, які подобаються і поважаються батьками, I місце – «доброта» (76), II – старанність (64), порядність (39), розумові здібності (37), гумор, (25), 47 дітей не мають уяви, що в них подобається їх батькам.
- Серед методів батьківського заохочення найчастіше використовується похвала (261), створення більш сприятливих умов (85), виконання прохань дитини (158).

З огляду на цю інформацію, для формування більш гармонійної атмосфери сімейних стосунків, яка завжди позитивно впливає на рівень успішності та вихованості дитини, батькам доцільно підвищити рівень зацікавленості життям дитини, більше проводити відвертих, доброзичливих дискусій, чітко конкретизувати норми, закони, традиції, за якими живе кожна окрема сім'я.

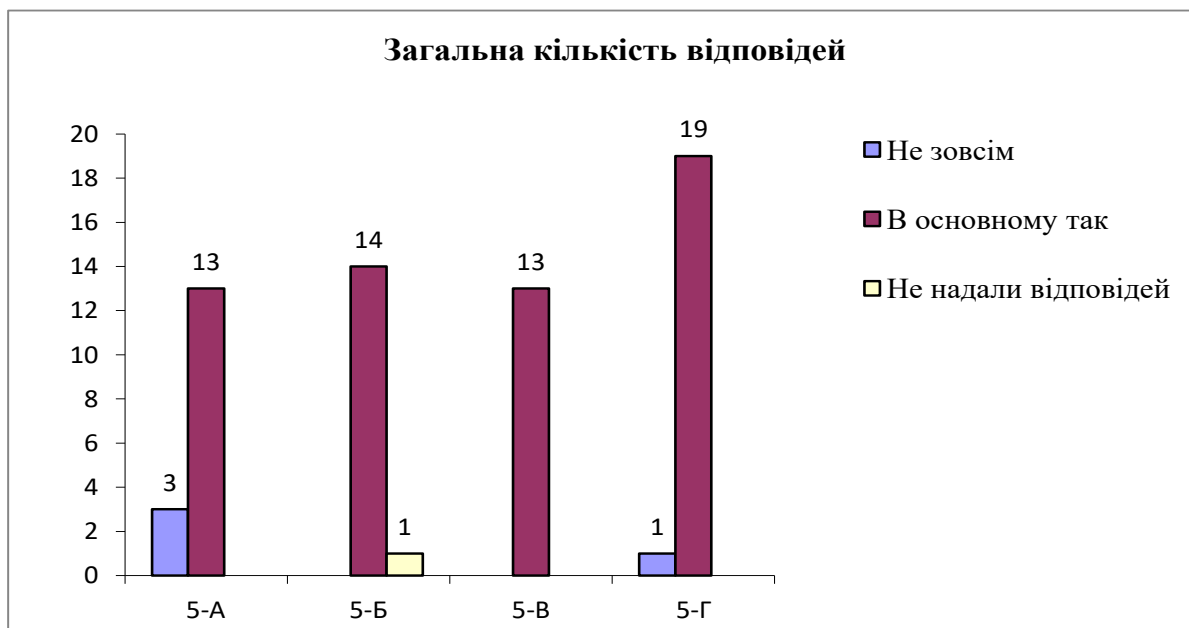
Така позиція є досить важливою бо саме сім'я – є найголовнішою школою виховання, спілкування і, одночасно, наочним посібником, «підручником» з цих питань.

На питання : *«Чи охоче йде дитина до ліцею?»* батьки відповіли:

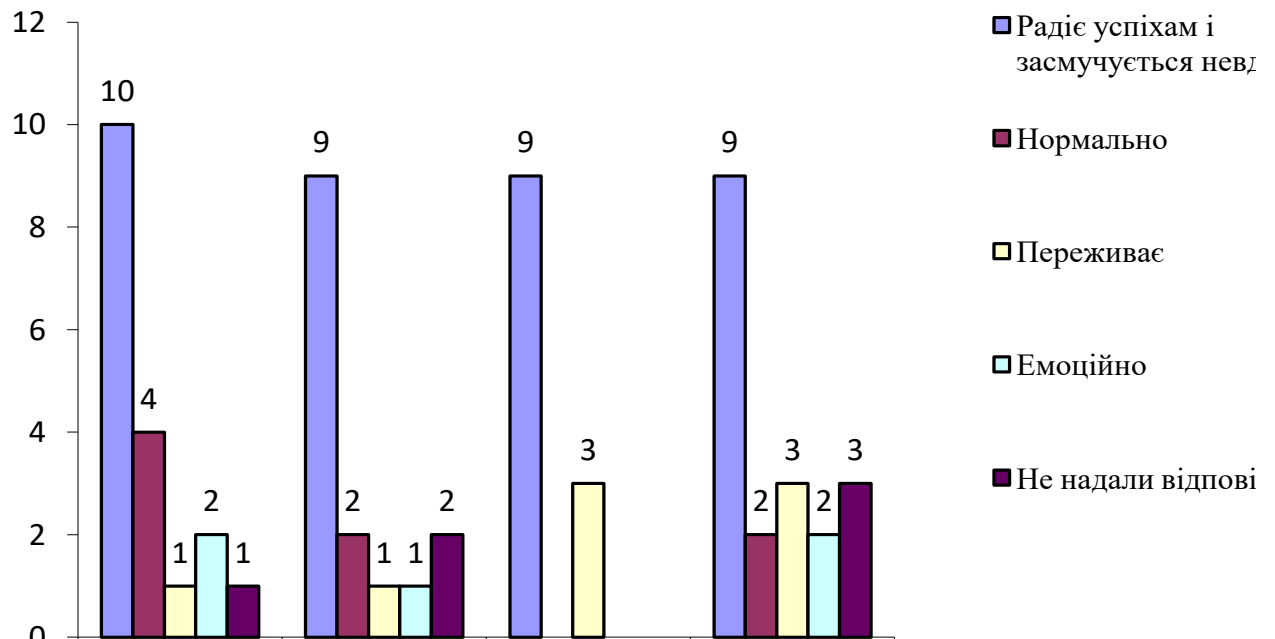

На питання: «*Чи цілком пристосувалася до нового розпорядку та режиму ліцею?*» ми отримали такі показники:

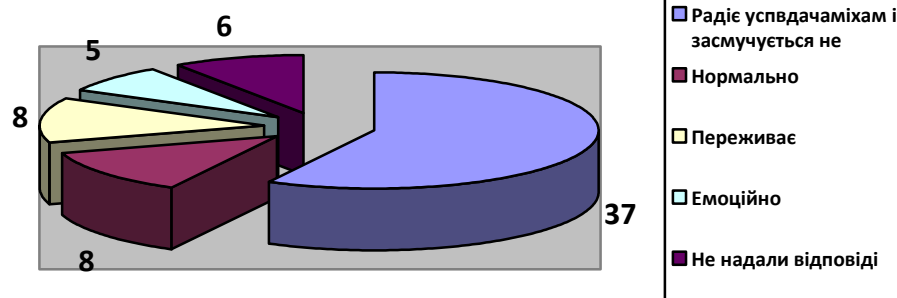

На наступне запитання, а саме: «*Як реагує на успіхи і невдачі у навчанні?* » ми отримали таке співвідношення відповідей.

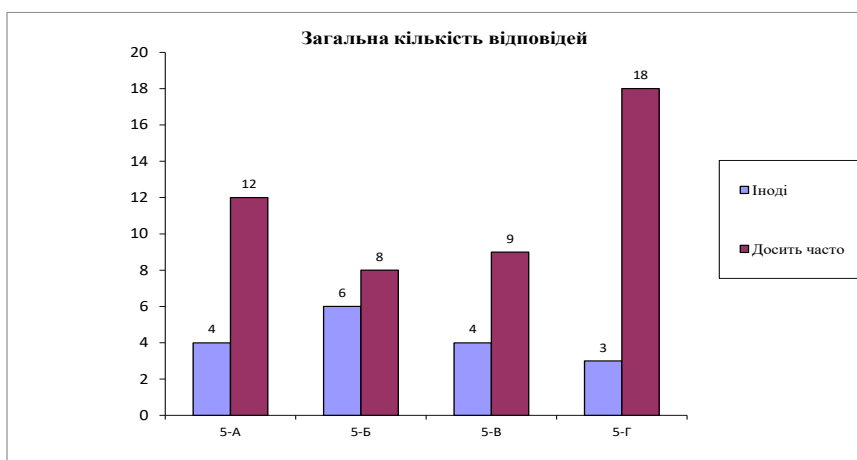
Загальна кількість відповідей

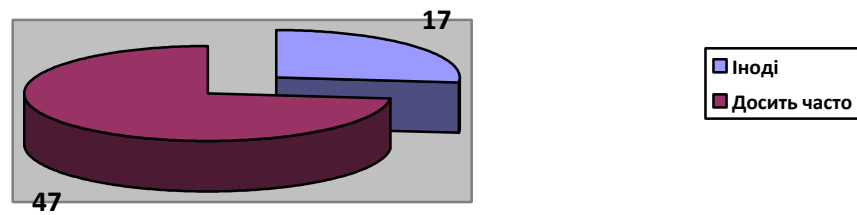
Моніторинг по всіх 5-х класах

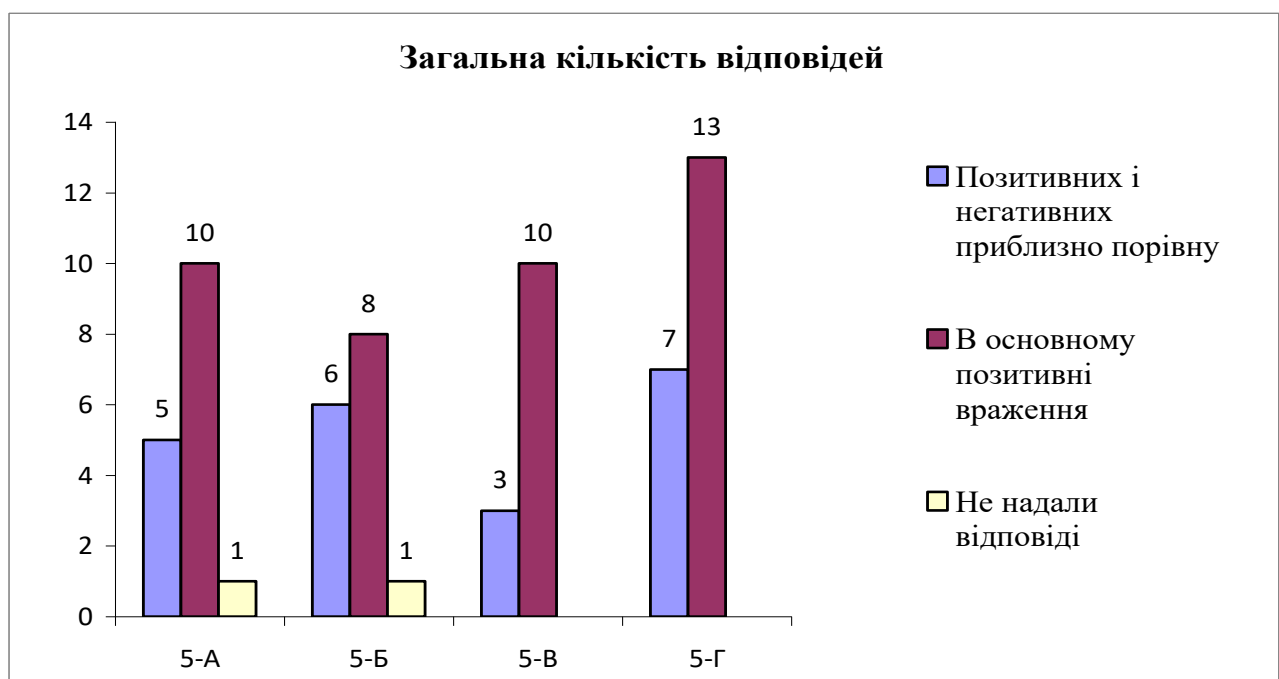
На питання: «*Чи часто дитина ділиться з Вами своїми шкільними враженнями?* » батьки дали такі відповіді:

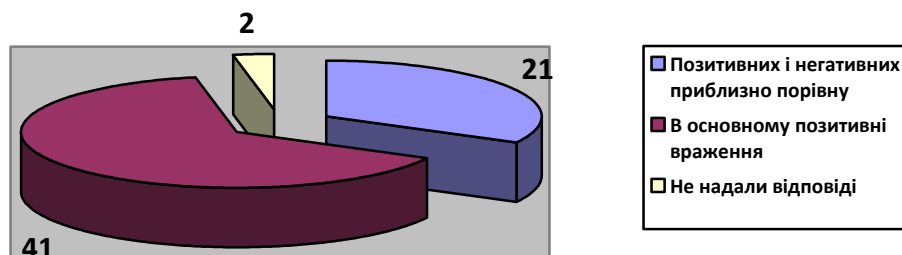
Моніторинг по всіх 5-х класах

На питання: *«Який переважajúчий емоційний характер цих вражень?»* батьки надали такі відповіді:

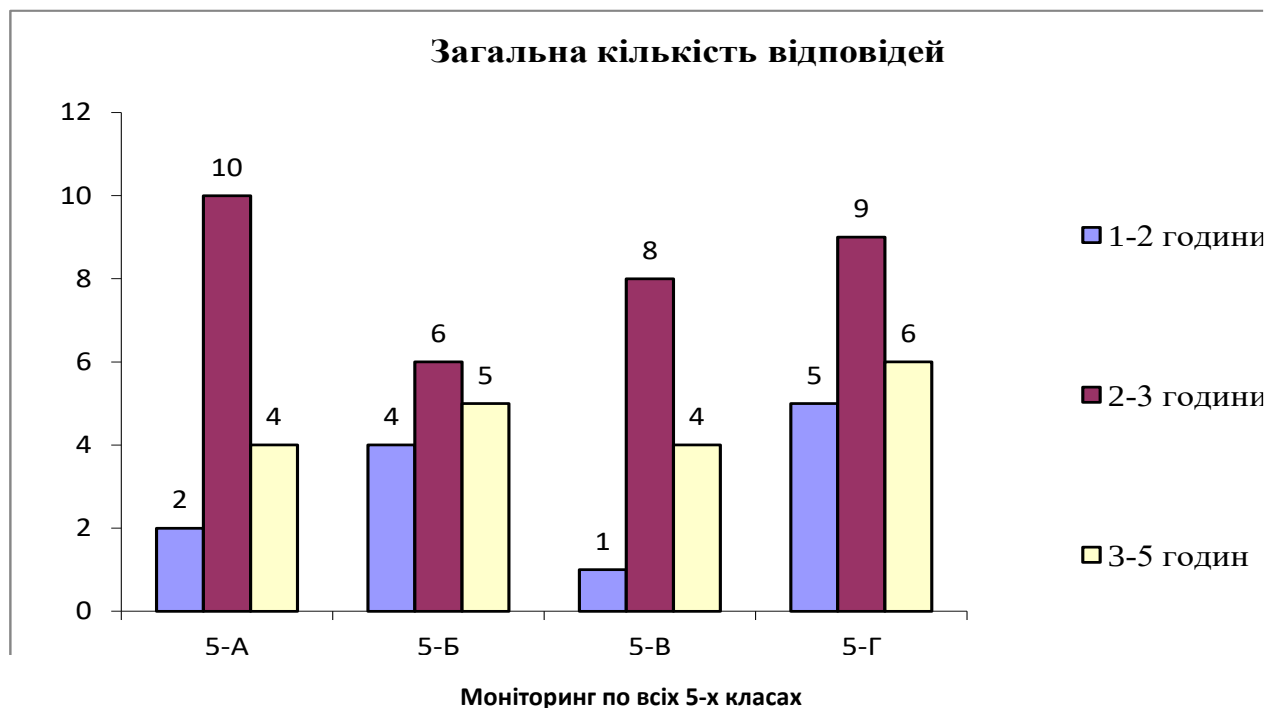
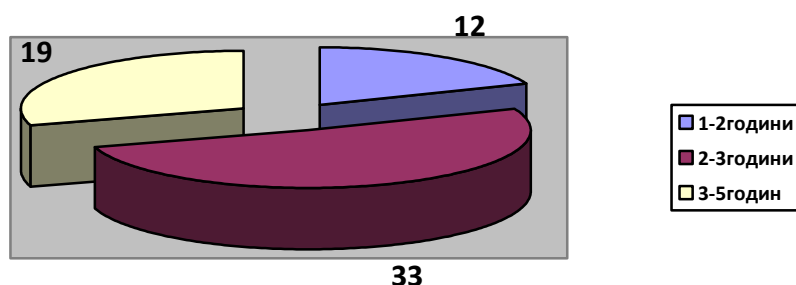

Моніторинг по всіх 5-х класах

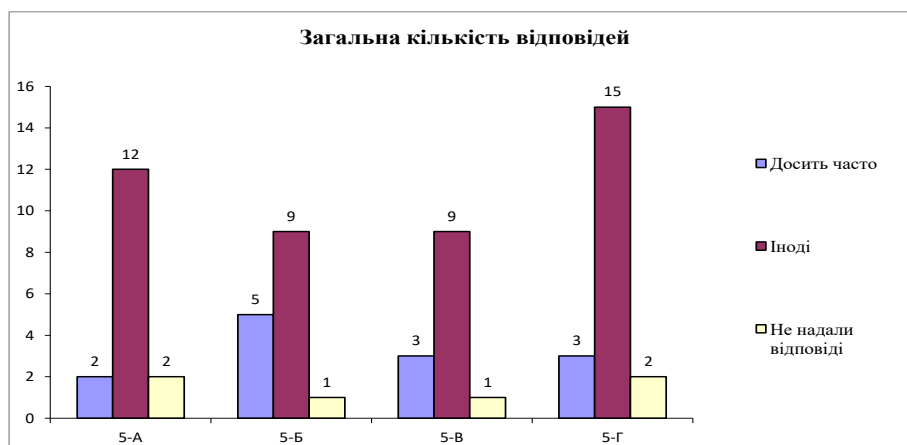

На питання: *«Скільки часу в середньому витрачає дитина щодня на виконання домашніх завдань?»*

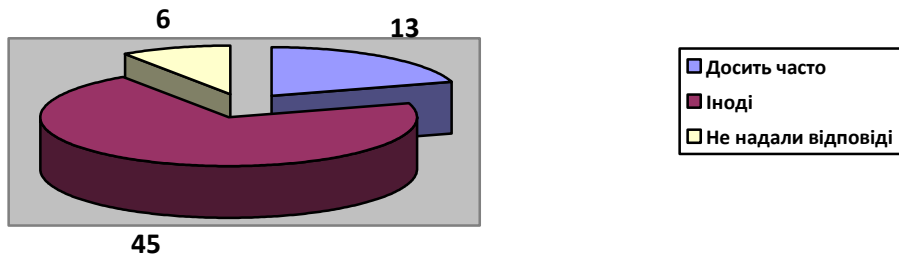
Виходячи з особливості кожної дитини вивчати і розуміти. Батьки відповіли таким чином:

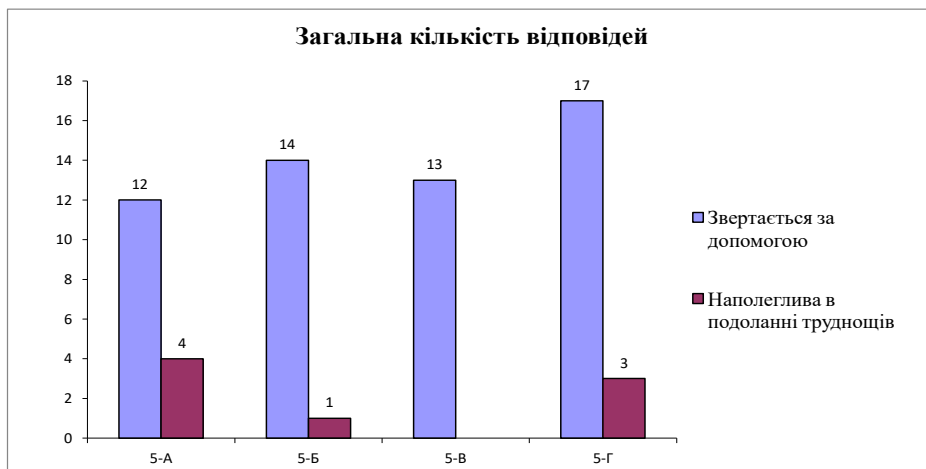
Також враховуючи особливості дитини, на питання: *«Чи має потребу дитина у Вашій допомозі при виконанні домашніх завдань?»*, батьки відповіли:

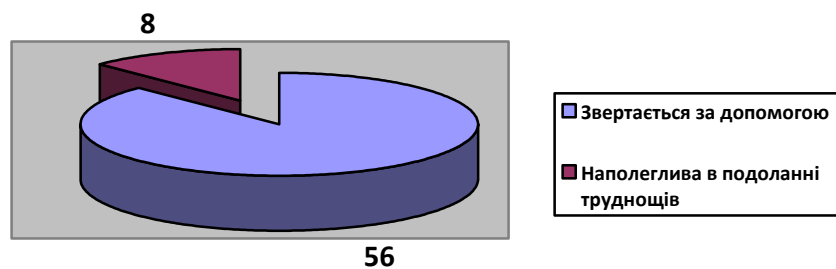
Моніторинг по всіх 5-х класах

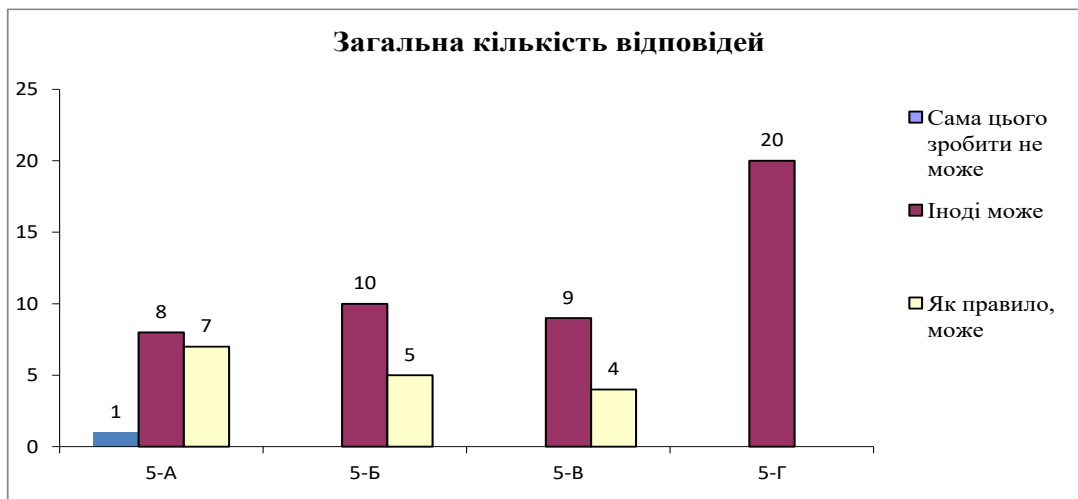
На питання: «*Як дитина долає труднощі в роботі?*»

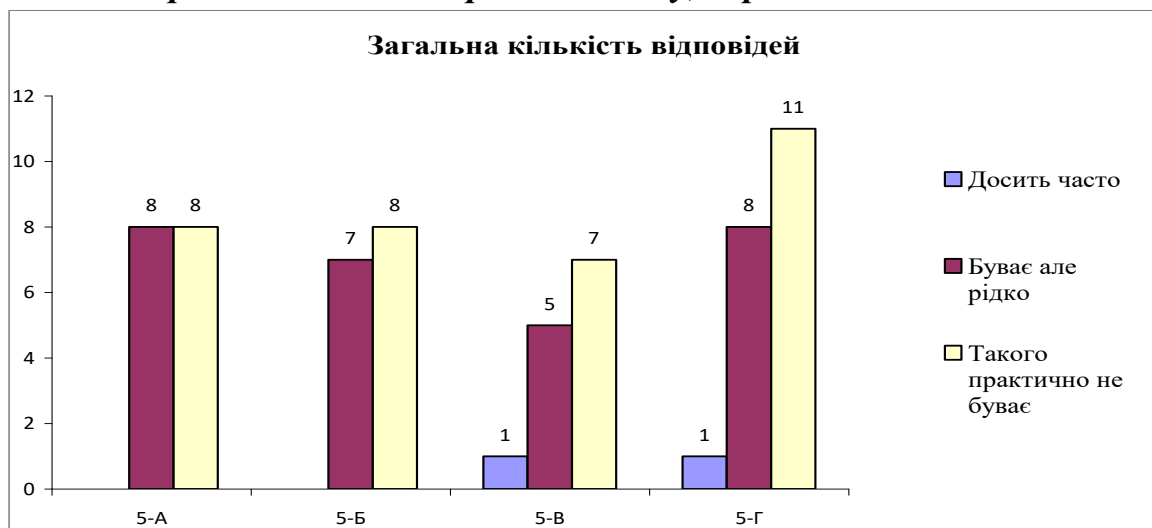
Моніторинг по всіх 5-х класах

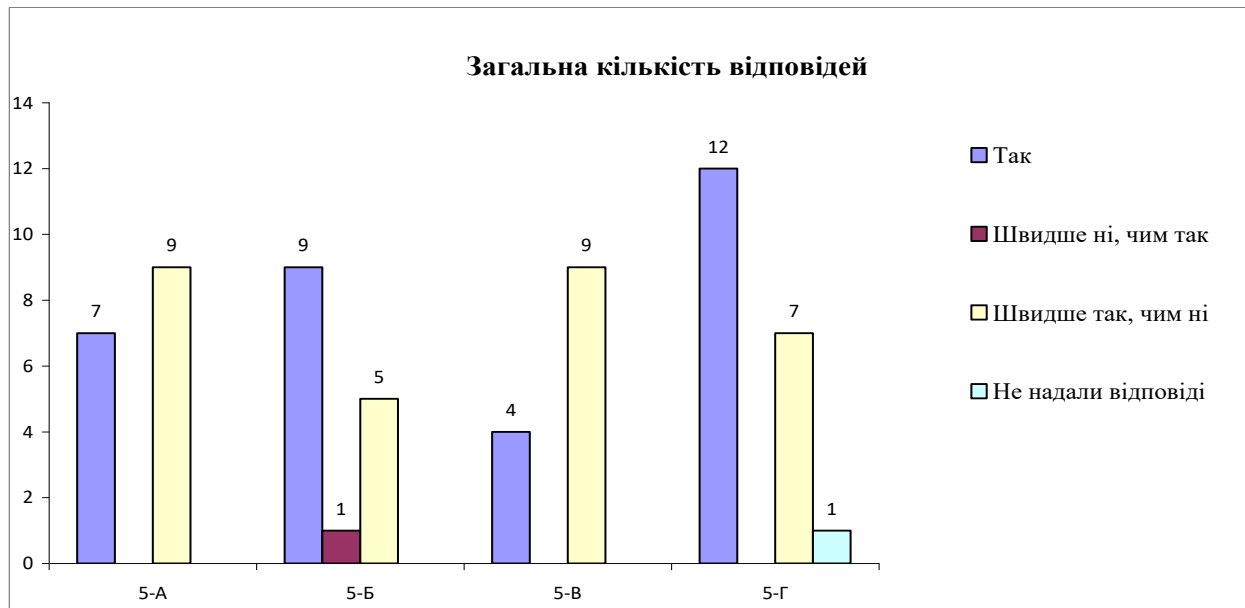
На питання: «*Чи здатна дитина сама перевірити свою роботу, знайти і виправити помилки?*» батьки надали такі відповіді:

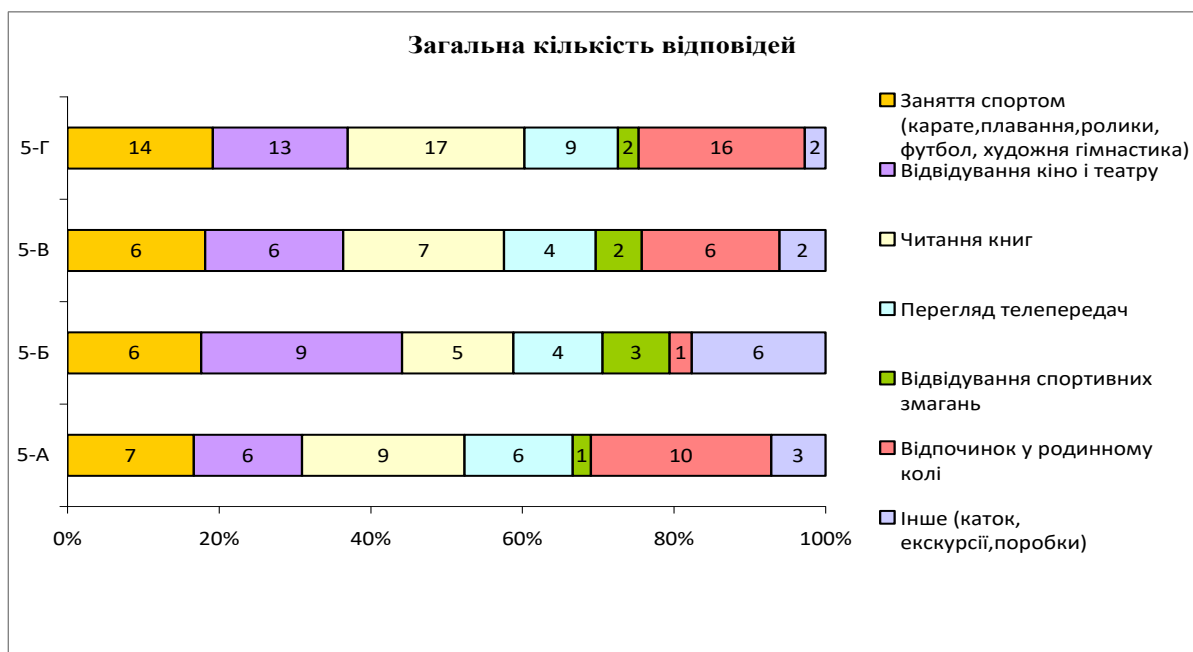
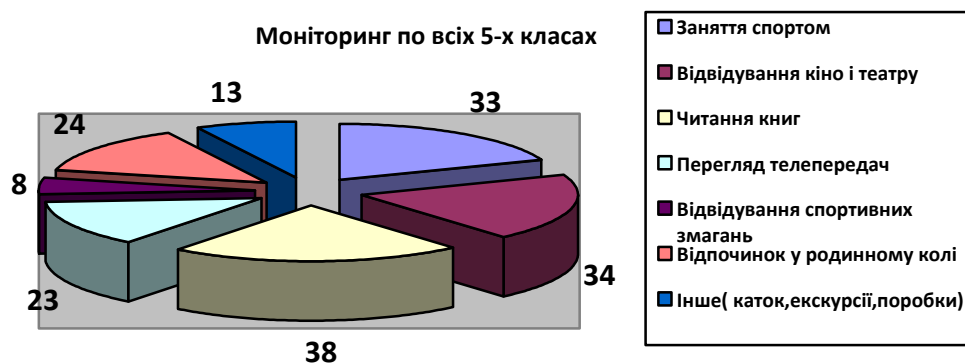
Для розуміння, як дитина співпрацює з колективом, було надане наступне питання: **«Чи часто дитина скаржиться на товаришів з класу, ображається на них?»**

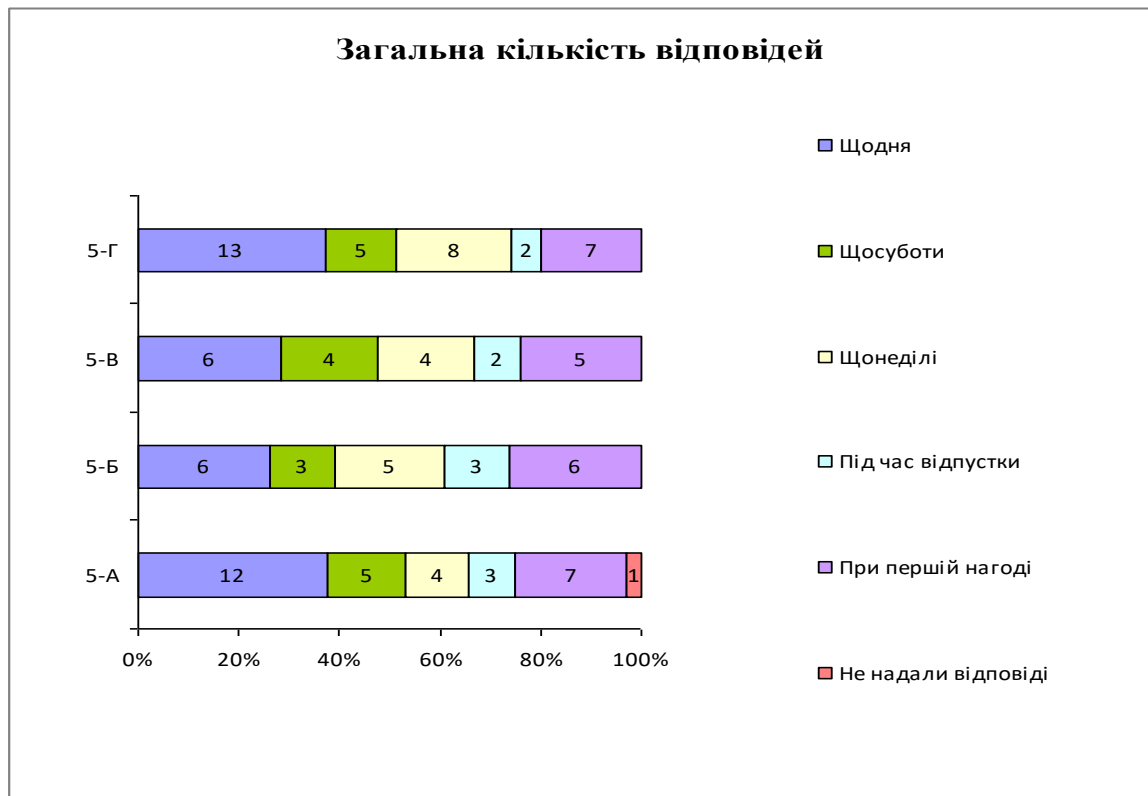
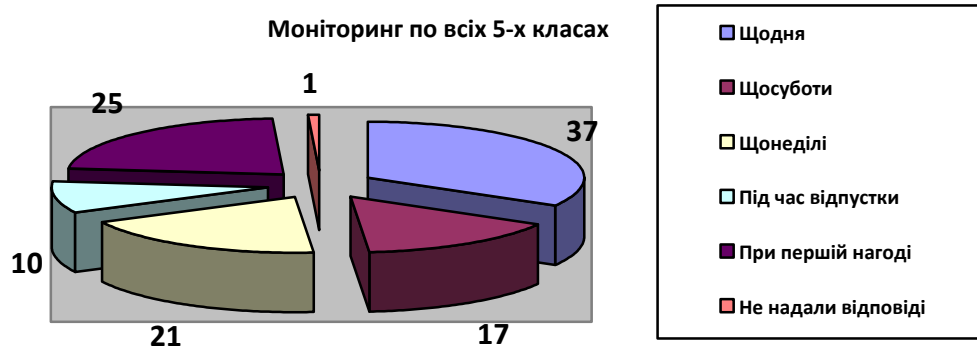
На наступне питання: «*Чи справляється дитина з навчальним навантаженням?*» отримали такі показники:

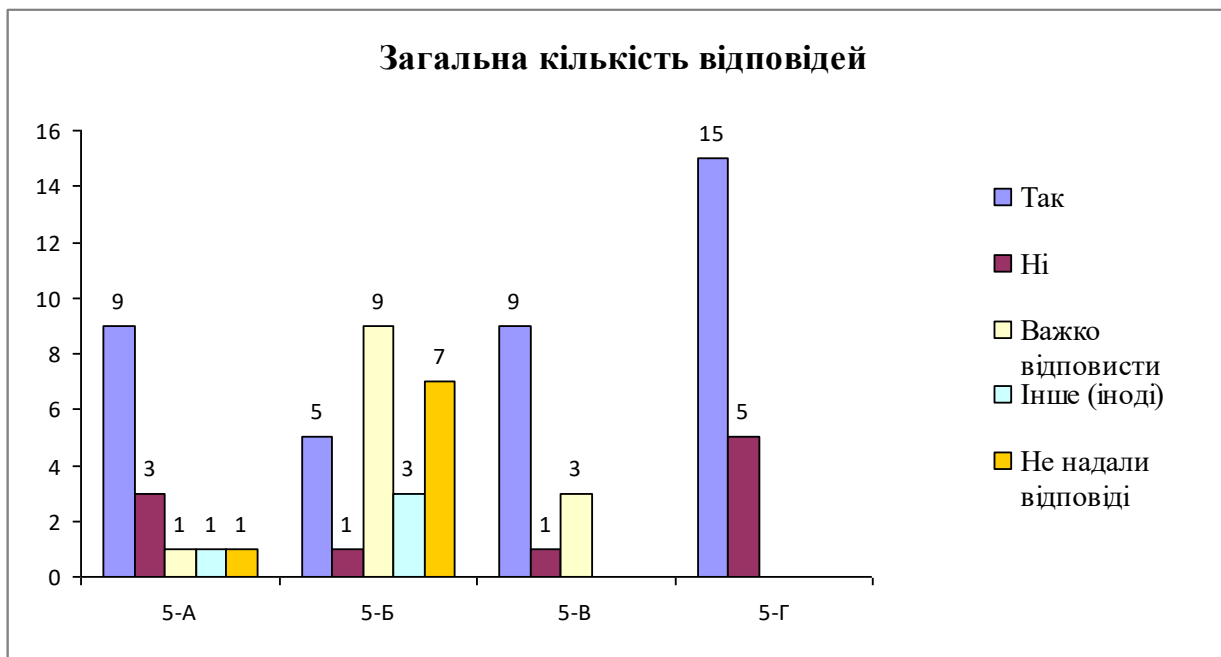
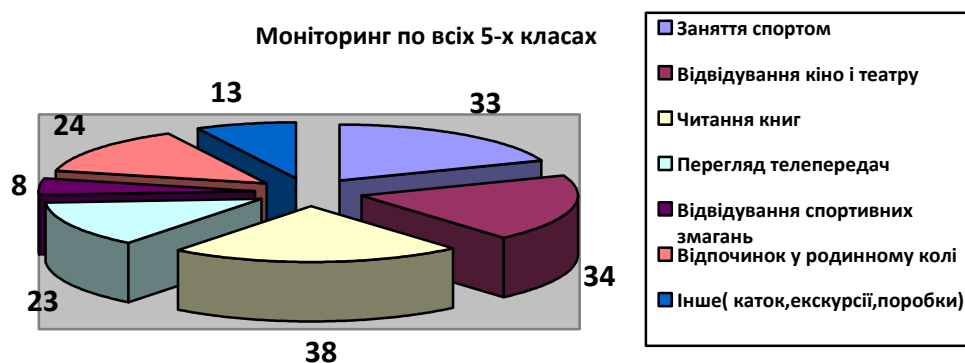
Наступне питання: «*Якому дозвіллю ви надаєте перевагу?*»

Наступне питання: **«Як часто ви проводите дозвілля зі своїми дітьми?»**

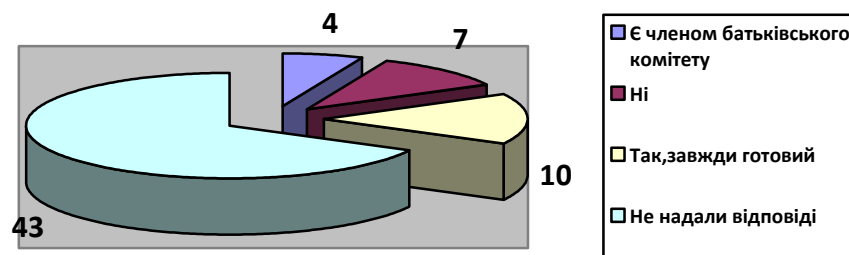
Наступне питання: *«Чи знаєте ви, яку громадську, суспільно-корисну роботу виконує ваш син (донька) у ліцеї?»*

Наступне питання: *«Яку громадсько-педагогічну роботу ви виконуєте в ліцеї? Чи хотіли б в цьому брати участь?»*

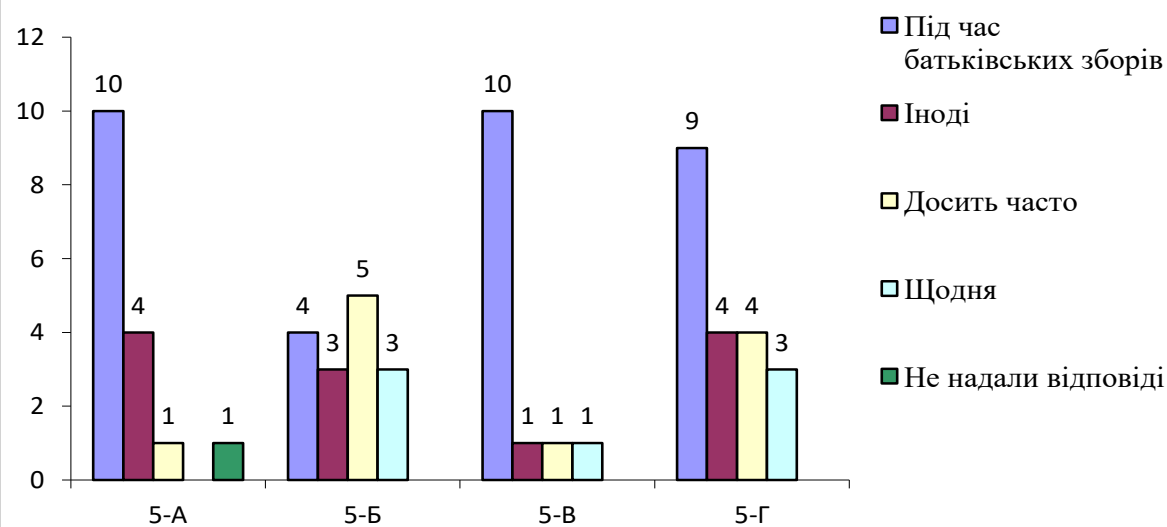

Моніторинг по всіх 5-х класах

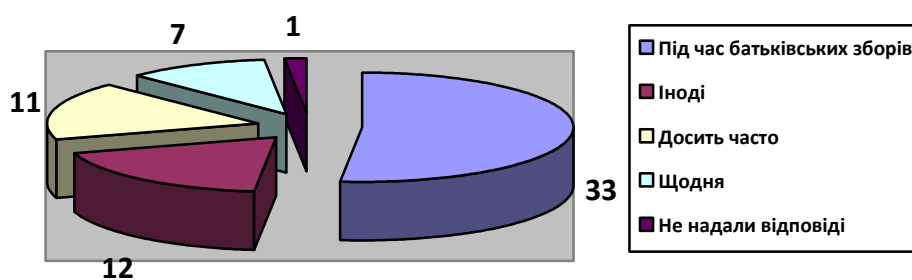

Наступне питання: «*Як часто ви буваєте у ліцеї, де вчиться ваша дитина?*»

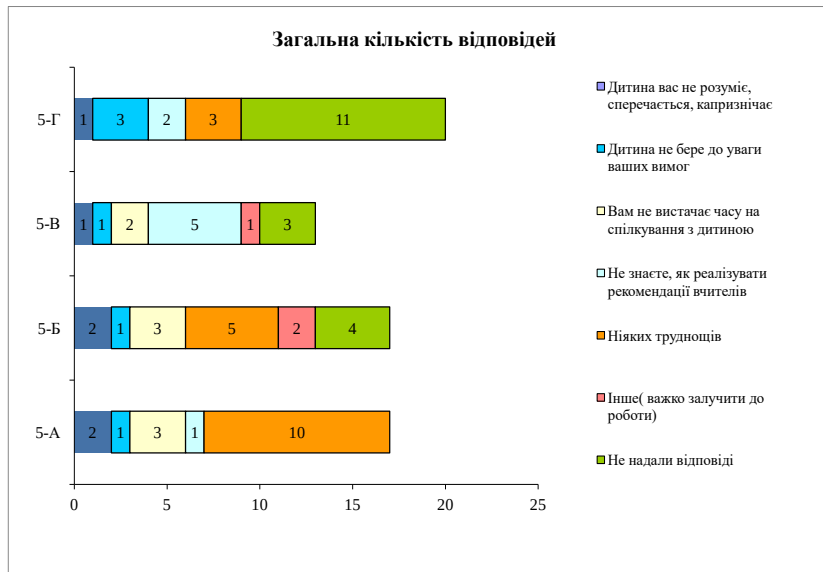
Загальна кількість відповідей

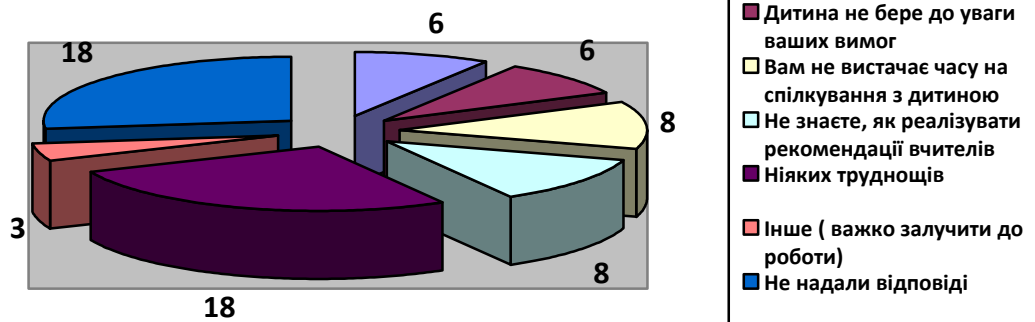
Моніторинг по всіх 5-х класах

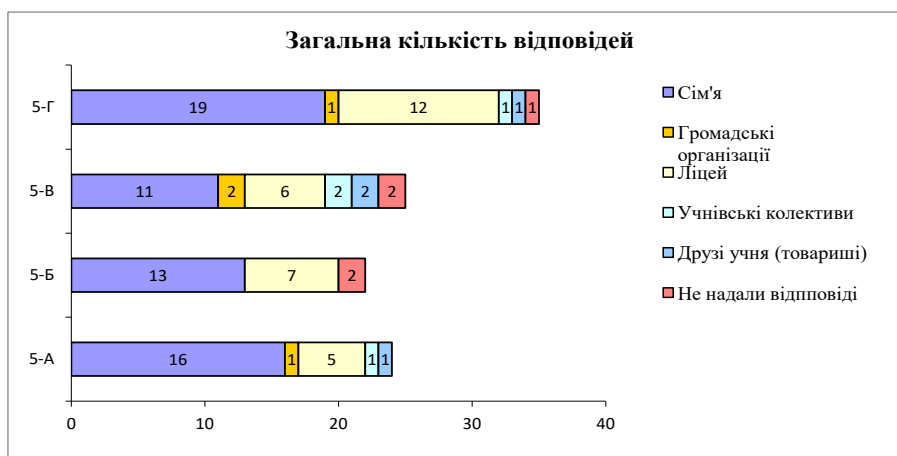
Наступне питання: **«Які труднощі ви відчуваєте у вихованні своєї дитини?»**

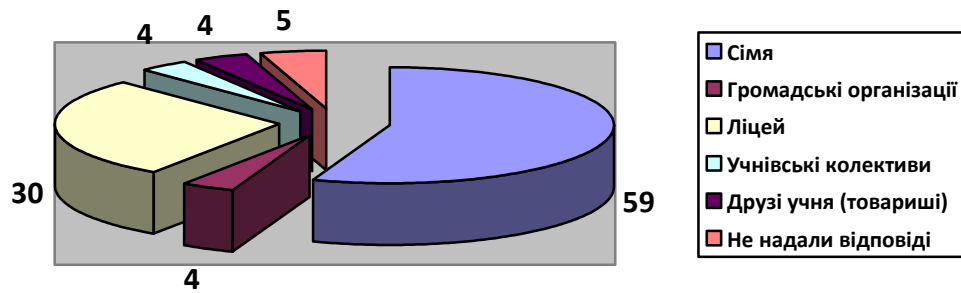
Моніторинг по всіх 5-х класах

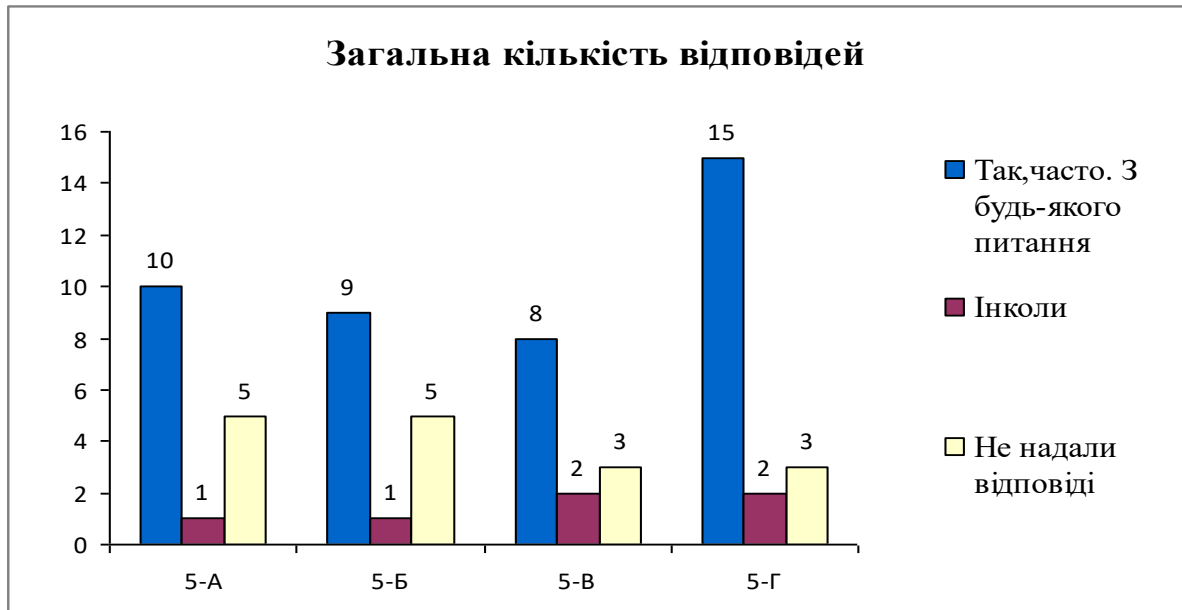
Наступне питання: **«Хто, на вашу думку, має найбільше піклуватися про виховання дітей?»**

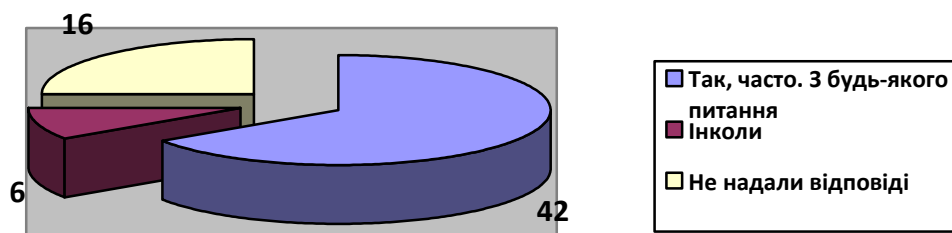
Моніторинг по всіх 5-х класах

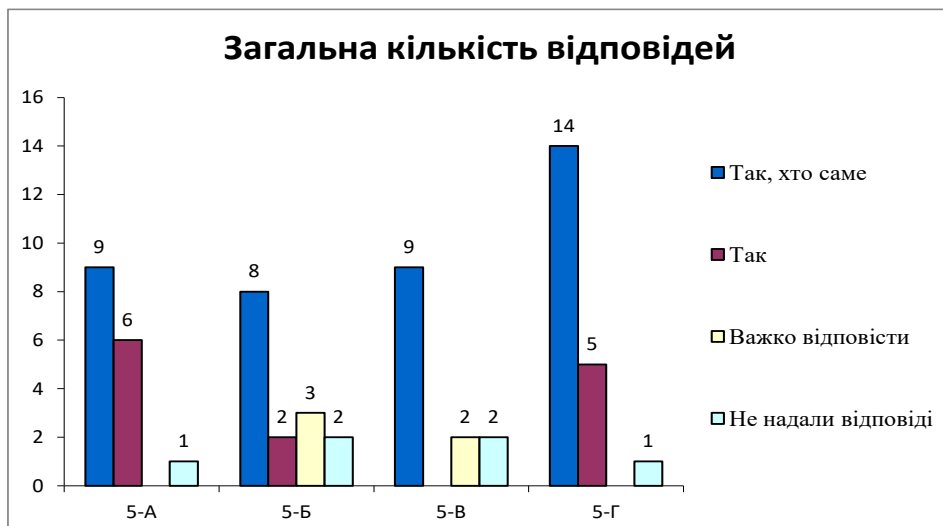
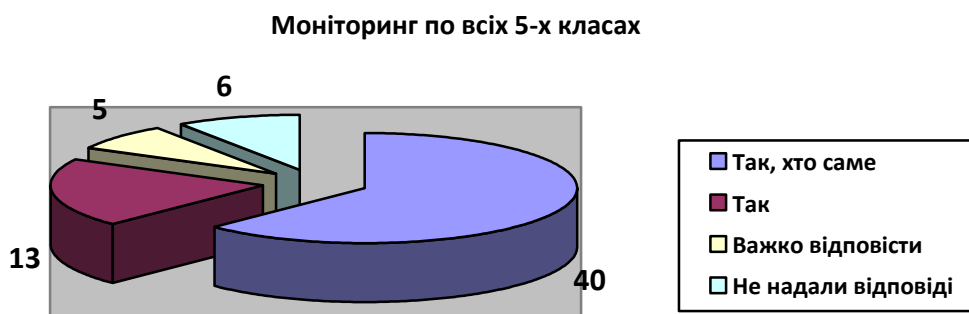
Наступне питання : «З яких питань діти розмовляють з вами відверто? Як часто?»

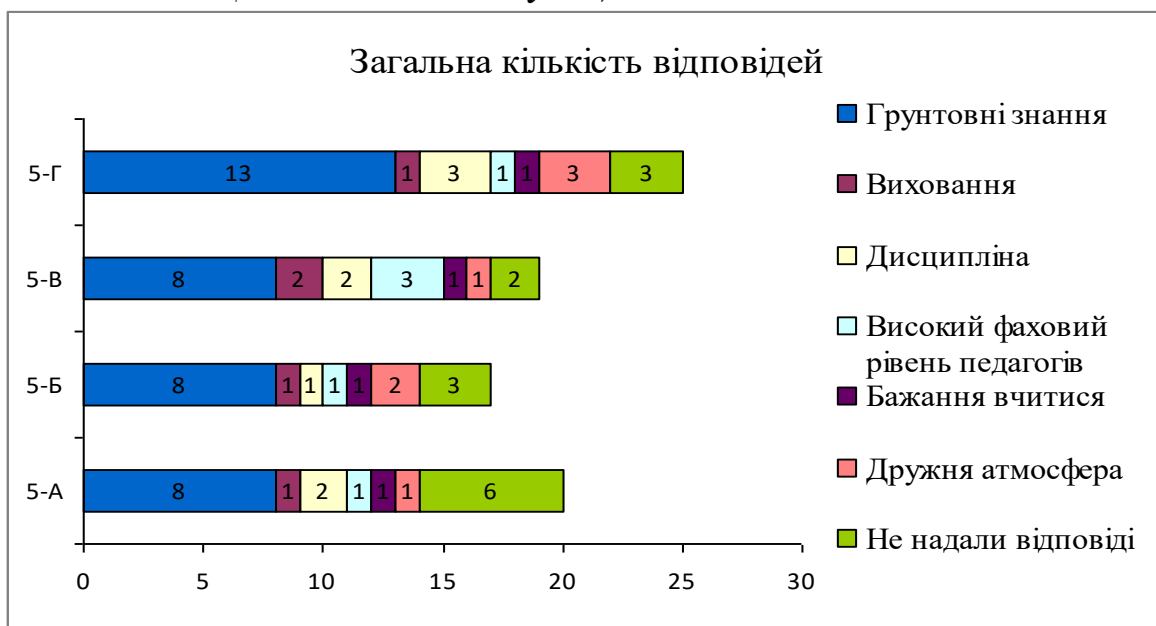
Моніторинг по всіх 5-х класах

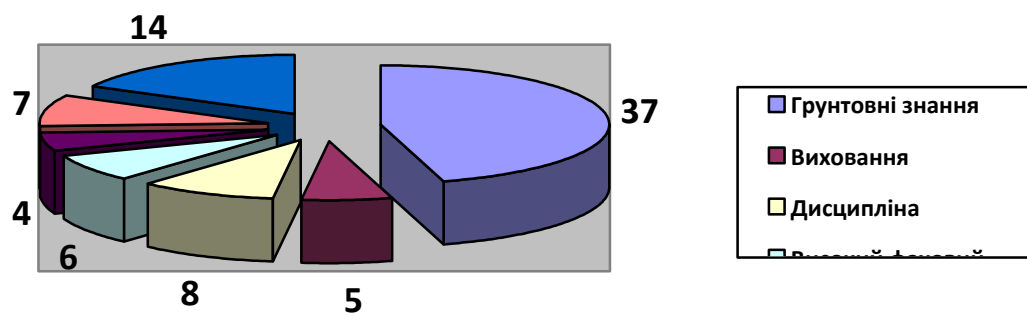
Наступне питання : «Чи знаєте ви імена друзів та знайомих вашого сина (доньки) в ліцеї?»

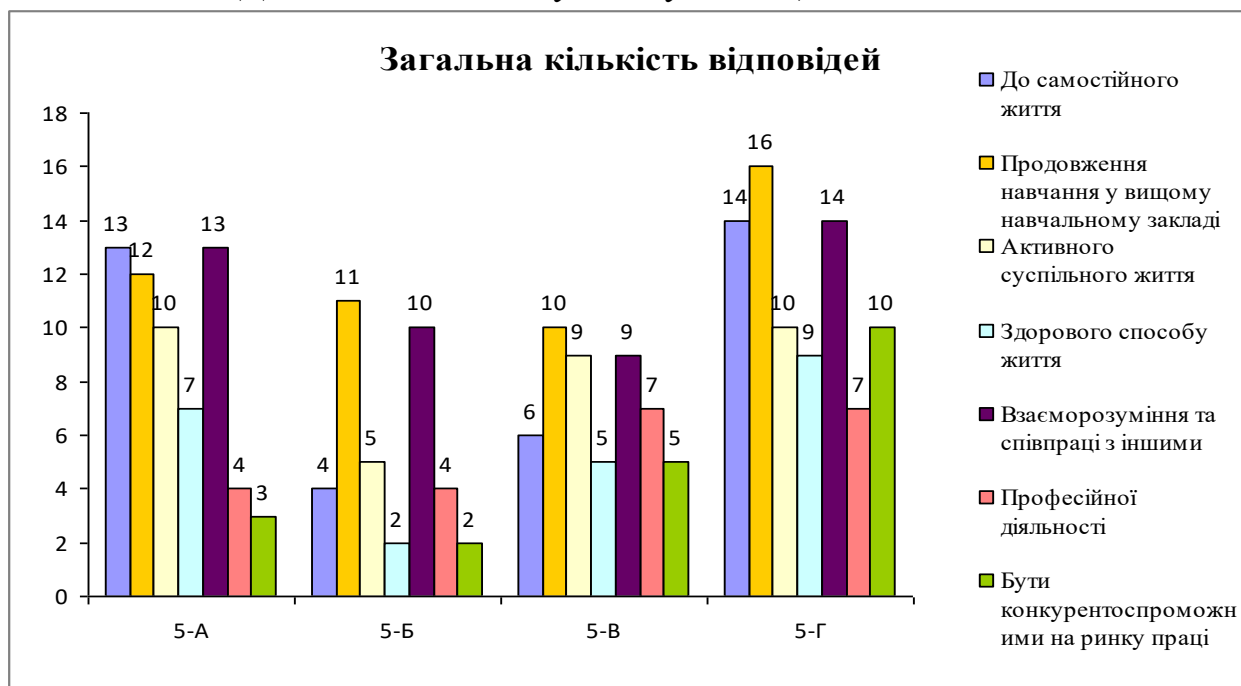
Наступне питання: **«Що головне для вас у ліцеї?»**

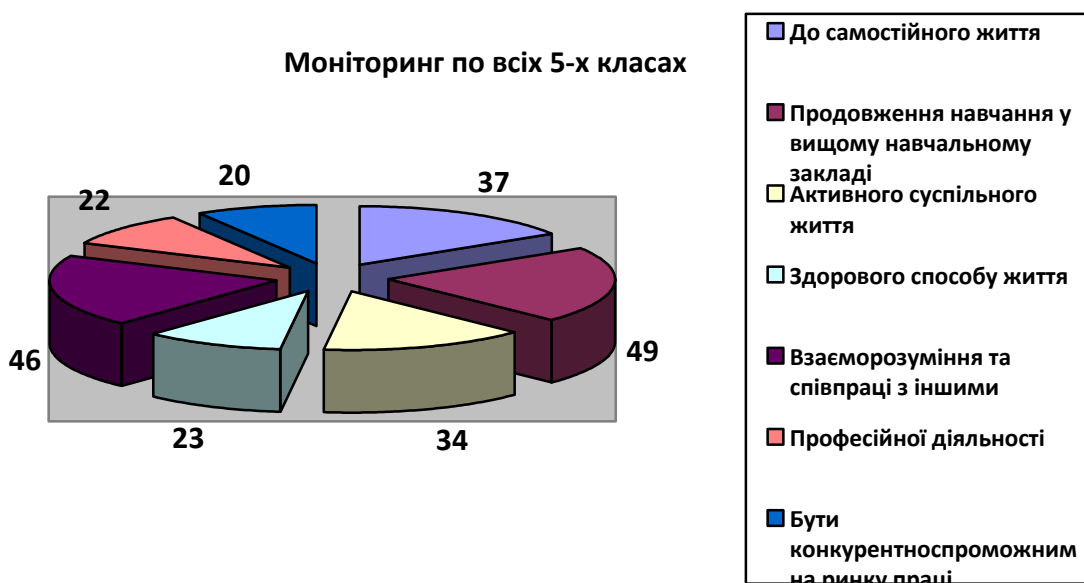
Моніторинг по всіх 5-х класах

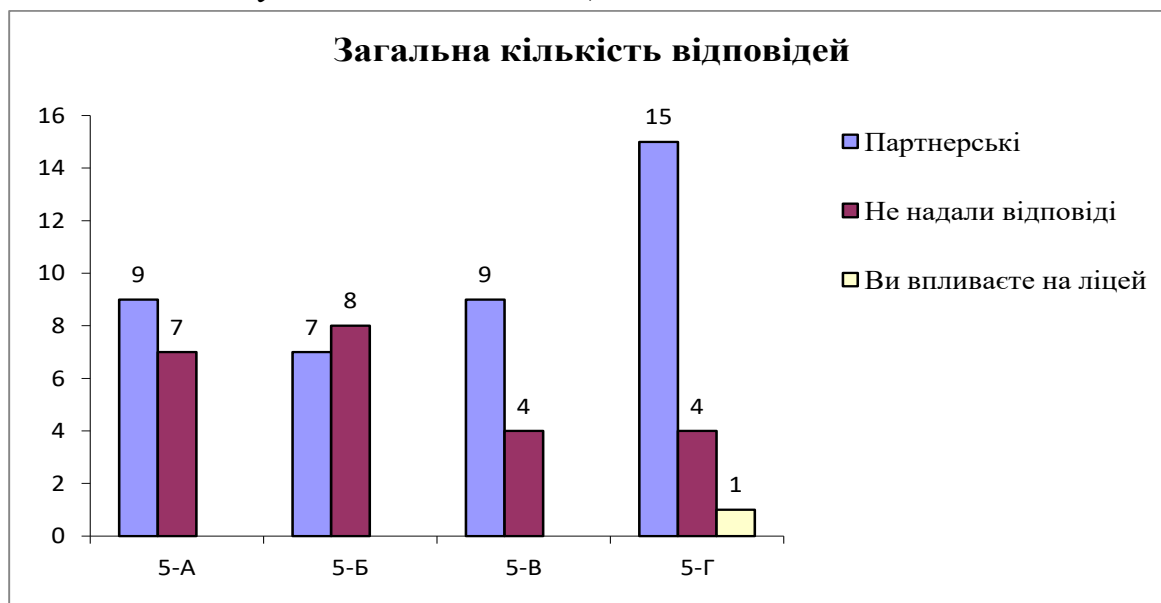
Наступне питання: «До чого має підготувати учня ліцей?»

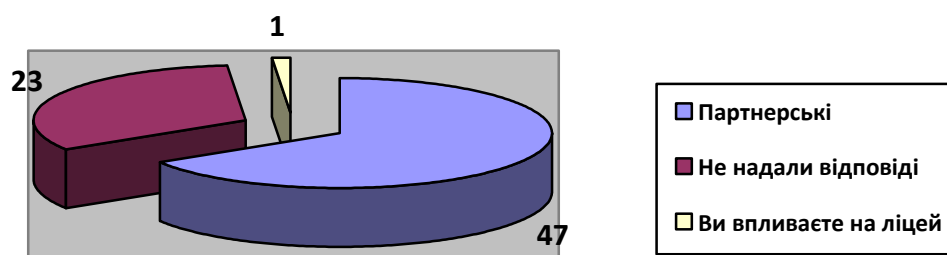
Моніторинг по всіх 5-х класах

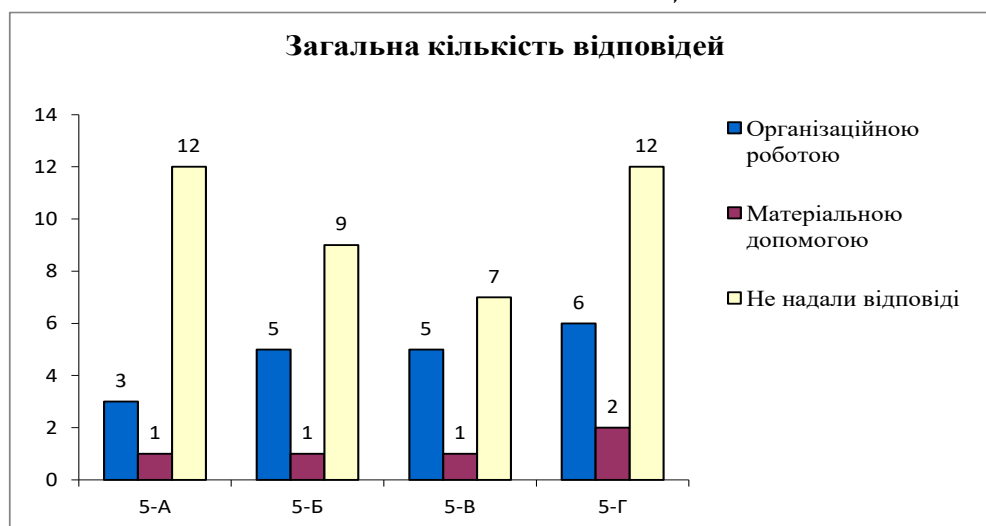
Наступне питання: «*Які у вас відносини з ліцеєм?*»

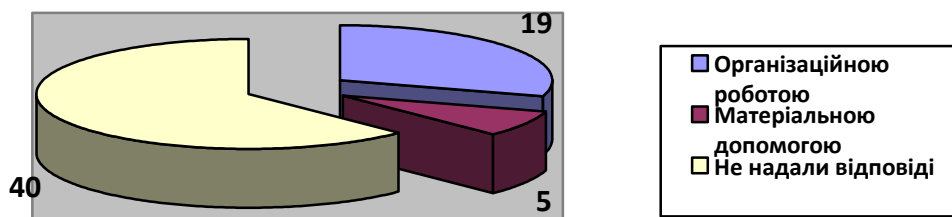
Моніторинг по всіх 5-х класах

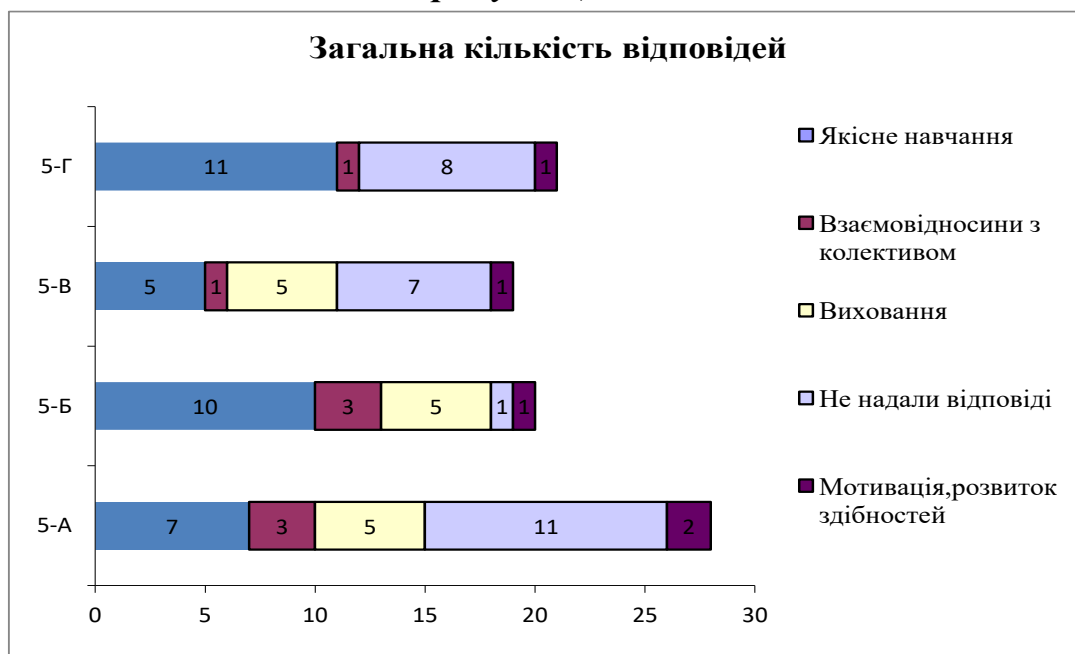
Наступне питання: «*Чим ви можете допомогти ліцею?*»

Моніторинг по всіх 5-х класах

Наступне питання: «Які завдання вирішує ліцей? Назвіть головні.»

Моніторинг по всіх 5-х класах

